

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:	
Helyben: Negyedévre	3 korona.
Egész évre	12 "
Vidéken: Negyedévre	5 "
Egész évre	20 "

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyesszám ára 4 fillér. ==
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Tisztelettel kérjük a Szabadság előfizetői közül azokat, akiknek előfizetésük október elsején lejárt, vagy akik még hátralékban vannak, hogy az előfizetési díjat mielőbb beküldeni sziveskedjék; mert különben a lap szétküldésében fennakadás áll be.

A kiadóhivatal.

A városi takarékpénztár.

— okt. 2.

A város egyik nagyra becsült, előkelő polgárától vettük a következő levelet.

Engedje meg, tisztelt szerkesztő uram, hogy hozzá szóljak ahhoz az eszméhez, melyet Puky Gyula, érdemes főispánunk vetett föl s melyről a Szabadság több ízben adott hírt. A városi takarékpénztár eszméjét értem.

Valóban, ez a terv megérdemli a város minden igaz fiának figyelmét, aki nem egyes érdekesoportok, hanem a városi lakosság egyetemének érdekében kíván munkálkodni.

Hogy ez a gondolat, ha megvalósul, mily áldásos eredményeknek válhat kiapadhatlan forrásává, azt most nem óhajtom fejtegetni. Csupán azért kérek pár szavamnak helyet a Szabadság hasábjain; mert örvendezni akarok azon a kedvező helyzeten, mely a főispán urtervének megvalósítását nagyon megkönnyítheti.

A községi takarékpénztárak ugyanis már kipróbált intézmények, melyeknek működése eddig mindenütt a legteljesebb mértékben javára vált a közérdeknek. A községi takarékpénztárak kivétel nélkül forrásai a polgárság általános anyagi boldogulásának, tehát a városok felvirágzásának.

Stiriában alig van már község, melyben községi takarékpénztár szervezése 8—10 év alatt ne hozta volna a legszebb gyümölcsöt: a nép anyagi és erkölcsi emelkedésének biztosítását.

De nem kell oly messzire mennünk. Itt van nem messze Debre-

centől Nagybánya városa és itt van Hajdúvármegyében Földes községe, mely határozottan községi takarékpénztára segítségével érte el azt, hogy a község feltűnően halad s polgárait a boldogulás útján egyre biztosabban támogathatja.

Hiszen különben első szóra is mindenki könnyen felfoghatja, hogy a városi takarékpénztár minden tekintetben előnyösebb hatású lehet a polgárság anyagi érdekeire, gazdasági működésére, általános gyarapodására, mint bármely humánus magánpénzintézet.

Én ezuttal csupán két dolgot akarok szóvá tenni.

Az egyik az, hogy a városi takarékpénztár a betevőkre nézve minden más intézetnél nagyobb biztosítékot nyújthat; mert a város összes vagyonával, adóalapjával viseli a felelősséget.

A másik meg az, hogy a legcsekélyebb megerőltetés nélkül olcsóbbá teheti a hitelt, mert nem lévén részvényesei, nem kell a mi-

AZ OROSLÁN.

Irtá: Rudnyánszky Gyula.

Az oroszlán az állatok királya,
Hanem az ember hálót vet ki rája;
S ketrebben ordít, vasvesszőt harap,
Az állatok királya rab.

Rab az oroszlán, ámde még királyi!
Főlségesen tud nézni, föl s le járni;
Ketrebbe zárva a királyi rab,
Ha főlsi, vesztett trónt sirat.

Kigyul komor szemében az a szikra,
Mely elröppen az afrikai sikra,
Hol tőle minden élő rettegett . . .
Még zsarnok a vas-zár megett.

De jaj szánalmas a szegény oroszlán.
A lelke elszorul, tünődve sorsán,

Midőn a vézna őr hust vet neki
És a sarokba kergeti.

Aztán jön a gazdája cifra díszben
És ő megnyalja a kezét szeliden;
Fáj látni az igába tört erőt,
Kivánsi, bámész nép előtt.

A méltóságnak mindörökre vége!
Siralmasan kiáll a nép elébe;
S a mig átugrál égő karikán,
A néző bátor és vidám.

Szánalmas, törpe látvány lett a nagyság;
Vad bömbölése, mérge: kész multság.
Már nem rab az oroszlán, szolga csak,
Kin a közönség jót kacag.

Hitvány szelid oroszlán! És ha végül
Kiveszi a tányért ura kezébül
S köröskörül morogva kéreget:
Nem érdemel már könnyeket.

Ostort, vasvesszőt! Oh a gyáva, gyáva!
Kezes bohóc a sivatag királya:
Szelidített oroszlán a neve:
Zsarnok fájának szégyene!

Lázadás.

(Egy költő naplójából.)

Irtá: Erdős Renée.

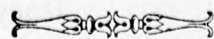
Soha sem fogjátok megtudni mikor
szomorú vagyok, mert nem akarom, hogy
nevessetek a kesergő könnyeimben.

A halálos betegséget is eltitkolom
előttem, hogy ne képzelhesetek
elsápadtnak, görnyedtnak, tehetetlennek.

Ha éhezem és fádom: azokról az
ékes, szőnyeges, meleg és illatos termek-
ről, azokról a dusan terített asztalokról
fogok inni, melyeket csak képzeletemben
láttam eddig — mert óh, szegény rátok:
én kopott, nyomorgó és beteg vagyok,

Orosházi házi kenyérsütőde

október 5-én megnyílik.

Sütőde: Piacz-utcza 79.

Főelárulási tás: Simonffy-utcza 2., városi bérház, a husárusokkal szemben.

nél fokozottabb tiszta jövedelmet tartania szem előtt, hanem mindig a polgárság javát szolgálhatja.

Es működésével a városi takarékpénztár általában állandósíthatja a kamatláb leszállítását még a magántakarékpénztáraknál is, ami a vállalkozó kedvet, a hasznos befektetésekre való képességet fokozhatja.

En tehát egy pillanatig sem habozom kijelenteni, hogy az eszmét önzetlen lelkesedéssel üdvözlöm és kívánom, hogy a főispán ur gondolatát minél előbb tett kövesse s következzék be mentül hamarabb Debreczenben a városi takarékpénztár megalapítása.

— okt. 2.

— **Tisztelgés a háznagnál.** Az új országházban való berendezkedés alkalmából a háznagyi hivatal összes tisztviselői tisztelegtek ma délelőtt Csávossy Béla udvari tanácsos, háznagnál. — Dessewffy Arisztid háznagyi titkár biztosította a háznagyot további ragaszkodásukról, mire Csávossy kijelentette, hogy ezután sokkal fokozottabb felelősség éri a tisztviselőket, miután a képviselőház nagyobb terjedelménél fogva mindenikre nagyobb feladat vár. A lelkes éljenzés után Szabó Ignác főterembiztos virágcsokrot nyújtott át a háznagnak. A tisztviselők ezután Dessewffy Arisztid titkárnál tisztelegtek.

Itt említjük meg, hogy 3 új szolgát neveztek ki, a kikkel együtt most 67 szolgálja van a képviselőháznak. Az új

emberek ma mutatkoznak be együttesen a háznagnak.

— **A zirci petíció.** A Kuria néhány nap előtt tárgyalta a zirci választás ellen beadott támadó kérvényt és ma délelőtt hirdette ki hozott ítéletét. E szerint a bíróság elrendelte a vizsgálatot. A kerület Udvary Ferenc néppártit választotta képviselőjévé s az ellenjelöltje Hunkár Dénes szabadelvűpárti volt.

A zenede tanterve.

Levél a szerkesztőhöz.

Írta: *Kathy Zsigmond.*

— okt. 2.

A Szabadság szeptember 23-diki számában *A zenede tanterve* cím alatt aláírás nélkül jelent meg egy cikk, a melyre zenedénk jól felfogott érdekében, legyen szabad néhány szóval reagálni. Zenedénk ugyszólván édes mindnyájunknak dédelgetett gyermeke és büszkeséggel mutatjuk minden idegennnek és jó ismerősnek városunk zeneiskolájának eme szép palotáját. És a milyen impozáns zenedénk külseje, ép oly összhangzatban van annak belső szervezete, művészeti, paedagogiai, didaetikai vezetése is. Oly tanerők és igazgatóság áll az intézet élén, hogy idővel hazánk első intézetei sorába emelkedhetik. Cikkirő mindezt meglehangu jóakarattal concedálja és mégis téved akkor, a mikor azt írja a zenede tantervéről, hogy az intézők a Hangtant, Zeneszerzést és Hangszerismét kiküszöbölték a tantervből, mint szükségtelen valamit, hanem a helyett a fuvóhangszerek kezelését és a zenetörténet tanítását szélesebb alapra fektették. Talán nem végeznek fölösleges munkát,

ha az igen tisztelt cikkirő ezen tévedését rektifikálom.

A Hangtan ép oly szükséges a zeneismerethez, a mily szükséges a betűk hangoztatása az írva-olvasáshoz, a verslábak mértékének, a tagok hangsúlyának ismerete a verstanhoz. Ugyanezért a zeneakadémiában is, mely akadémia valamennyi zenedének mintául kell, hogy szolgáljon, párhuzamosan tanítják a Hangtant a zeneelmélettel és zenegyakortattal.

Nem kevésbé fontos a zeneszerzés a zenestudiumban. A zeneszerzés a zenetudományban az, a mi a fogalmazás az iránytanban. Hiába tanítjuk a fogalmazás szabályait, az iránytant, ha nem kíséreljük meg növendékeinkkel a fogalmaztatást, akkor az egész tanítás szárazon való uszóleckeadás lesz.

Az analitikai módszer mivoltát nem kell itt fejtegetnem; tudja már ma a laikus is, hogy abból, ha tudjuk pl., hogy ez egy gőzgép, abból még korántsem ismerjük a gép mechanikai szerkezetét és a gőz fizikai erejét és hatékonyságát a gépre. Így vagyunk a zeneművekkel is. Hogy megértsük Bethoven szonátáinak szépségét, ismernünk kell a szonátának szerkezetét, alkotó részeit, törvényeit és szabályait, másként nem is méltathatjuk művészi mivoltát.

A Hangszerisme sem nélkülözhetetlen kelléke a zenestudiumnak, valamint a művelődés történetét sem teszi fölöslegessé az általános és egyetemes történelem tanulása. Hadd lássa és tudja a zenede növendéke, hogy a hegedűn, zongorán és esellón kívül is van még sok, sok hangszer és eme hangszerek miként érték el a mai tökélyt? Maga a zenetörténelem is foglalkozik a Hangszerismével, a mennyiben tárgyalja és fölemlíti a régi hangszereket és azok fej-

csak a dalaim szépek, ragyogók és hatalmasak.

Ezeket a dalokat fogjátok hallani, míg csak ki nem szakad testemből a lélek és ujjongani fogtok rajta akkor is, a mikor nekem már ássák odakünn az örökös fekhelyet, a melybe majd belefekszem élettelenül, bután, szánalmas tehetetlenül, mint akármelyik közületek, ti boldogok és hatalmasak.

Most, hogy gondolok reátok: leirhatalan mély undor fog el. A különbséget látom köztetek és köztem. És mindent a mivel bírtam, mindent, a mit tudtam, az összes értékeimet nektek adtam: betöltöttem kötelességemet úgy, ahogy csak a szánandó és lelkiismeretes bolondok szokták, a kiket kacag a világ. Ti ellenben elfelejtettetek kenyeret adni a gyermekeimnek s az én asszonyomnak, akihez hasonló nincs a tietek között s a ki a két áldott kezét feltörte és megdurvította a nehéz munkában. És még sem ez az oka, miért undorral és gyűlölettel gondolok reátok.

Nincs jogom követelni tőletek, hogy hasonlók legyetek hozzám: becsületesek és kötelességtudók. Mint a hogy nem kívánhatom az ebtől, ha megsimogatom, hogy meg ne marja utána a kezem. Ti úgy cselekesztek, ahogy ösztöneitek és érzéseitek sugallatta parancsolja. En is úgy cselekszem. De gyűlöllek benneteket azért mert ellenem törtetek, mikor szavam felemeltem és szóltam hozzátok az igazság hangján. — Bántott titeket, hogy e mon-

dok rólatok és dolgaitokról mindent, úgy a hogy valóban van. Mert nem szeretem a hazug zománcot, mikor az életről van szó, mely kilép elém és elétek — és adja magát olyannak, a minő. En nem halgattam el semmit abból, amire tanított; tapasztalatokról, melyekkel felruházott; beszéltem nyíltan, leleplezetlenül s ti ezért rám támadtatok és beszéltek rólam, mint szájias demagógról, mert hogy az igazság virágai, melyeket közzétek hintettem, nem vállanak éppen illatosak.

Oh, mennyit kellett szenvednem szegényes agyvelők feltámadt rémeitől, minduntalan nyakamra küldtetek elremitésül. Láthatjátok, hogy erősebb voltam náluk, lebírtam őket s a fejükre tapostam sarkammal.

Rosszul esett, hogy meg kellett hajolnotok előttem és tehetségem előtt. Szegyenkezve vallottak hódolatot és elismerést s a káprázat, melylyel elborítottalak benneteket, gyűlöletes volt nektek, mert nem tudtatok megszabadulni alóla.

Nem szerettetek engem, mert kénytelenek voltatok csodálni mert kicsit — annyira, amennyire a pogány féli az általa el nem fogadott istenséget — féltetek is tőlem.

Vajjon miért — nagy Isten, miért?

Hisz az én fajtamból csak kevesen vannak! Hisz ti olyan sokan vagytok! Az oroszlan kénytelen odahagyni a helyét, ha egy nagy sereg szunyog ostrom alá veszi. Mert mit tehessen ellenök, akik

oly kicsinyek, hogy az Erő megszegyelné magamagát, nem mer rájuk támadni.

Oh, hogy néztelek benneteket, mikor apró és halk zümmögéssel körül röpdestetek és adatok csipéceket, melyek nyomán vér sem serkedt, csak aprószintelen hójagocskák! Mennyire megvettem kicsinyes és gyáva harcaitokat, melylyel az én igazamat el akartátok tőlem venni, holott nem is rejtegettem, nyíltan elétek tartottam.

Csakhogy távolról kerülgették, mint a legyek a lépmézet. Ha közel szálltok hozzám: ezren sem mozdítjátok ki helyéből, hanem megtapadtok rajta magatok, tehetetlenül.

De kérдем magamtól, mit ér az olyan igazság, melyet koncnak tekint az emberiség és tunyan ragódik rajta. Mi örömöm volt abban, hogy sikra szálltam érte, legjobb erőimmel. A diadal, melyet rajtatok vívtam? Hát érdemes örülni az ilyen diadalnak? Nem kell-e szégyelni inkább? S ezzel a keservesen szerzett diadallal mit is nyertem hát? Hódolatot. Jogot arra, hogy ezentul bántatlanul kimondhassam a gondolataimat? De elég-e ez ahhoz, hogy éljek s enyéim ne szükködjének. Az én eszméimet, melyet meg nem tagadhattok, félve és óvatosan közelítetek meg. És hajh, mi kevesen vagytok, akik igazán szívből kaptok rajta. Ki szeret pénzt adni a keserű orvosságért, melynek gyógyító erejében ezenfelül kételkedik is kissé?

Halmágyi Sámuel

Női és leány felöltők legnagyobb áruházába, Debreczen, Piacz-u. 47.

érkeztek: Az őszi és téli ujdonságok női és leány felöltők, blouzok és választékban.

==== Meglepő olcsó árak! ====

10dési fázisait. Ad vocem zenetörténet. A zenetörténet sem fölösleges, valamint a gomb nem fölösleges a ruhán, a diszitmény a házon. Zenetörténeti ismeret nélkül csonka és hiányos volna a zeneismeret. Mi tünik ki mindebből? Az, hogy a zeneismeretek ensemblájához eme studium minden ágára van szükség. Avagy distingválhatunk-e, hogy öt ujjaink közül, melyik a legszükségesebb?

De mindezekhez kell még a tanári kar anyagi függetlensége és gondtalan megélhetése! Arra törekedjék még a zenede! Kassa, Miskolc, Kecskemét, Szeged stb. mind előbbre van ezen a ponton.

Evek óta sürgetjük a nyugdíj ügyet is. Pedig nem képelek magamnak olyan művelt embert, a ki be ne lássa egy kulturális intézet nyugdíjalapjának szükségességét és mégis, alig tettek egy lépést a nyugdíj ügyben!

Kassa, Miskolc, Kecskemét sokkal kisebb városok Debrecennél és mégis megtudták teremteni a nyugdíj ügyet. Pedig Debrecennek már ma európai hírű zenetanárai vannak, a kikre büszke lehet a zenede is, a város is. De mi lesz a vége? Az, hogy mihelyt jobb alkalom kínálkozik, itt hagyják a zenedet. Lépjen tehát már egyszer a zenede jeles és lelkes vezetősége a nyugdíj ügyben is a cselekvés terére!

Megszüntetett és új állások a városnál.

Tanácsi értekezlet.

— okt. 2.

Debrecen város tanácsa Komlóssy Artur elnöklete alatt értekezletre gyűlt össze, hogy folytassa a szervezési szabályrendelet módosítására vonatkozó tárgyalásokat.

Az ülésen megjelent Puky Gyula főispán is, a ki minden alkalmat megragad arra, hogy a város ügyei intézésében tevékeny részt vehessen, hogy a vá-

Nem is vádolkak hát benneteket. Ti nem változhattok meg semmi körülmények közt. Mint ahogy én sem változhatom meg. En, aki a ti számotokra vagyok s ti, akik én értem vagytok — külön uton kell, hogy járjunk s soha meg se közelíthessük egymást.

Mennyire szomorú ez: én érzem, ti nem. Mert abban bizakodtam, hogy megértjük és nevetni fogjuk egymást. A lelkelem egybeforr a lelkekkel és —

Ejh, álmok, álmok, rajongó agyvelő színes káprázata. Kár életre hívni, kár szólani felőle!

Nem is teszem többé.

Ez az út, amelyen járok, az én utam és azoké, akik emelt fővel járnak és beszélnek. Azok a kövek, melyeket ti lábunk elé dobtok, csak arra valók, hogy hogy átlépünk rajtuk, nem hogy megbotoljunk bennük.

Es járunk ezen az uton küzködve fáradt törtetéssel egy magasabb cél felé melyet ti nem láthattok, nem is sejthettek, mint ahogy a veréb nem láthatja a távoli hegyormot, melyet azonban a sas már jó előre észrevett.

ros jól felfogott érdekeiért felemelhesse szavát.

Tegnap is újra előterjesztette a mult ülésen hozott határozatokról szóló jegyzőkönyveket s az ő felszólalásának köszönhetően, hogy a már multkor hozott határozatok megváltoztatásával a rendőrségnél és a kezelő-személyzetnek még több felesleges állást megszüntettek.

Ezután tértek át a multkorról elmaradt hivatalok ujjaszervezésére.

Az értekezletről szóló tudósításunk egyebekben a következő:

Jelen voltak az értekezleten Puky Gyula főispán, Komlóssy Artur főjegyző, polgármesterhelyettes, mint a bizottság elnöke, Vecsey Imre, Oláh Károly, Körner Adolf tanácsosok, Acél Géza főmérnök, Török Gábor erdőmester, Végh Gyula főkapitány helyettes, Vargha Károly, Szabó Kálmán, Csóka Samu és Illés Gyula aljegyzők.

(A számvevőség.)

A számvevőség szervezeténél felolvasta Csóka Samu jegyző Roncsik Lajos főszámvevő javaslatát, aki úgy a számvevőségénél, mint az egyes pénztáraknál a régi szervezet épségben tartása mellett, a személyzet szaporítását kéri.

Az értekezleten hosszabb vita után elhatározták, hogy miután a díjnokok elbocsajjtásával minden nagyobb költség nélkül szerezhetnek két állást, egy gyakornoki és egy irodatiszti állást szerveznek.

A házi-pénztárnál, gyámpénztárnál, adópénztárnál és adóhivatalnál a régi szervezeti szabályrendelet szakaszai változást nem szenvednek.

(A mérnöki-hivatal.)

Az összes hivatalok közt legtöbb változás fog beállani a mérnöki hivatalnál.

Itt két mérnöki állást szüntetnek be, melyek közül az egyik 3600 korona, a másik 3200 korona fizetéssel díjaztatott. Itt tehát majd 8 ezer koronát fog a város megtakarítani.

Most elrejtőztem előletek, szenvedéseimmel, panaszaimmal, könnyeimmel, de bucsuzásul mesélek még nektek egyet valamit.

Egy böles poroszkált az országuton, Kopott volt, fáradt, a saruja feloszlott. Vele szembe jó egy másik rongyos ember s ketten egymás láttán megállnak szinte akaratlanul.

Nézik egymást lopva, szánva, titkos könnyörülettel és mindegyik arra gondol, hogy a másik mily szerencsétlen sorsüldözött, sok bajt megért ember!

Nyul a két kéz a kopott tarisnyába, hogy egy kis elemőzsiát keressen elő a másik számára.

S hogy egyetlen fillér sem akadt kezükbe, elszégyenlik magukat és könnyel telik meg a szemük.

— En, az emberi irgalomból élek — mondja a koldus reszkető hangon mintegy magát mentve.

— En az emberi igazságokból, mondja a böles. És lehajtott fejjel, roskadozó léptekkel elindul mindegyik a maga útján...

Ugyancsak a két 2 korona napdíjjal alkalmazot, rajzoló helyett egyet alkalmaznak 1600 korona fizetéssel és 200 korona lakpénzzel.

A kutmesteri állások tekintetében nem határoztak addig, míg a főmérnök jelentést nem tesz erről az ügyről a tanácsnak.

Elhatározták azonban, hogy az utca tisztántartására alkalmazott közegek beillesztetnek a mérnöki hivatal szervezetébe.

Agról-ágra.

Alkalmi apróságok.

A Szabadság számára írta: Tiborc.

(Makó és az előleg.) Makó Lajos a színház felavató estéjén nagyon szép előjáró beszédet tartott, melyben két gondolat volt kiemelkedő: a nemzeti szellem és a becsületes művészet. Kétségtelen, hogy ez az előjáró beszéd volt az ünnepi bemutatkozás legértékesebb része, melyből az is kiderült, hogy Makó Lajosnak van a társulatban legszebb beszélő hangja. Szép, mély bugású tárogató hang. Hanem azért a jó Makó még ezen a kenetes estén sem állhatta meg, hogy ne emlegesse az — előleget.

Makó mindenestre messzebb van Jeruzsálemtől, mint Makó Lajos attól, hogy színészeinek előleget ne adjon. Tagjainak mindig nagyobb az előlege, mint a fizetése.

S ime, aki az előleg-adásban oly bőkezű, most maga is — előleget kért. Azt kérte ugyanis a debreceni közönségtől, hogy bizalmat és jóindulatot előlegezzon neki és — társulatának.

Makó Lajos már el is helyezte a neki adott előleget valamelyik takarékpénztárba. A társulati tagok pedig most abban fáradoznak, hogy a rájuk eső előleg-részt mielőbb apró pénzre váltsák.

(Krisztus glóriájának sugarai.) Irodalmi per ritkán akad nálunk. A magyar író nem tud hozzá szokni a — felperességhez. Szegény jó Incédi László perelt egyszer egy gazdag részvénytársaságot. Atnyirták valamelyik versét hét kaledáriomba. Tíz koronát kért ezért a jogbitolásért. De nem adtak neki. Ekkor aztán pert indított s a bíróság kétszáz koronát ítelt meg Incédi részére; ezenkívül a részvénytársaság még 500 korona költséget is fizetett.

Most Kiss József perli a Telefon Hírmondót, mert ez elmondta előfizetőinek a költő Trombitás című legújabb balladáját.

Ez a per eszembe juttatja egyik debreceni kiadónak irodalmi perét.

Ohitü imakönyv címen könyvet adott ki, melyhez Roskovics a híres festő Krisztus-képét használta fel. A művészszel olyan szerződése volt, hogy minden kiadás után a képért fizet ezer koronát.

A könyv nem fogyott még el, hanem a képet, mely a kiadó raktárában külön volt elcsomagolva, — megrágták az egerek.

Mit tegyen a kiadó? titokban újra megrajzoltatta a Roskovics-féle Krisztus-kép hű másolatát s annyi példányt nyomtatott belőle, a hány példány imakönyve még volt.

Új műterem!

Van szerencsém a t. ez. közönség tudomására adni, hogy **Piacz-utcza 34. sz. alatt, a m. kir. főposta mellett**

nyitottam. **Bátorkodom megjegyezni, hogy nálam tényleg csakis művészi kivitelű képek fognak előállítani.**

nagyobb szabású fényképészeti műtermet

Tisztelettel **Harth Gusztáv**, fényképész.

A másoló remekül megoldotta feladatát, a másolat szakasztott olyan volt, mint az eredeti.

Azaz hogy még sem.

Mert a Roskovics édes atyja nagyító üvegen át megolvasta a Jézus Krisztus feje köré fonódó glória-sugarakat és a másolaton — tizenhat sugárral többet talált, mint az eredetiben.

Ez a tizenhat sugár Krisztus feje körül kerek ezer koronájába került a debreceni kiadónak.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum, nyitva minden vasárnap és ünneppon d. e. 9—12-ig.

„ 2. A jog- és pénzügyi-bizottság ülése d. u. 3 órakor.

„ 3. Póttartalékosok bevonulása a 39. gyezdhez.

Okt. 5. A siketnémákat gyámolító egyesület gyűlése a vármegyeházán.

Okt. 13—21. Őszi nagyvásár.

* **A király nevenapja.** A király nevenapján, október 4-én a debreceni katolikus iskolában és intézetekben egész nap ünnepi szünet lesz. Reggel 9 órakor a kath. templomban nagy misét mond dr. *Wolafka* Nándor v. püspök, fényes segédlettel.

* **Október hatodika Debrecenben.** Az aradi gyásznap emlékére október 6-ikán ünnepi gyászmise lesz a kath. templomban. A gyászmisén dr. *Wolafka* Nándor v. püspök celebrál. Részt vesz a rekviemen a debreceni tizenhárom öreg honvéd is, akik egy csapatban 48-as zászlójukkal vonulnak a templomba.

* **A közigazgatási tanfolyam új helyisége.** A közigazgatási tanfolyam előadásai eddig Hajdúvármegye székházának gyűlés termében voltak, de ez a helyzet tarthatatlan lévén, *Veszprémy* Zoltán megyei főjegyző, a tanfolyam igazgatója folyamodott a miniszterhez, hogy a helybeli gazdasági tanintézetben engedessék át néhány terem az előadásokra. A miniszter ezt meg is engedte, de bizony itt sem voltak alkalmas kész termek, úgy hogy három helyiséget, köztük az intézeti bonctermét kellett tanteremmé átalakítani. Az átalakítási munkálatok azonban már véget értek s a közigazgatási tanfolyam hallgatói legközelebb, talán már a jövő hétfőn átköltözköhetnek az új helyiségbe.

* **Szüret a Tócsos kertben.** A Tócsos kerti szüret, — mint ezt hivatalosan megállapították, — október hó 23-án és 24-én lesz. Ha azonban a szőlő hamarabb megérne, úgy a szüretet hamarabb fogják megtartani.

* **A szegényügyi bizottság ülése.** A szegényügyi bizottság tegnap délután 4 órakor *Oláh* Károly elnöklete alatt, a melyen bejelentetett, hogy *Kossuth* Lajos 100-dik évfordulóját a szegényház lakói is megünnepelték. *Hajdu* Zsigmond püspöki titkár szép beszédet tartott a szegényház lakóinak, a kiknek 100 koronát ajándékozott erre a napra a városi tanács. Ebből az összegből vettek egy sertést, egy hordó bort s még egy kis dohány ajándékban is részesültek a szegények a nagy napon. A szegényház mult havi életéből kiemeli a jelentés, hogy 95 szegény lakója volt, akik tollfosztással, kosár készítéssel foglalkoztak. A szegényházban a rend, fegyelem példaszzerű volt.

* **Az új képviselőház karzata.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Az első ülés iránt oly nagy az érdeklődés a közönség körében, hogy már ma sem volt karzati jegy kapható, mert valamennyit a képviselők és miniszterek foglalták le családjaik részére. Csak most bizonyult be, hogy az új házban még kevesebb a karzati-hely, mint a régi házban. Itt ugyanis 288 ülőhely van, állóhely nincs. A régi házban az állóhelyekkel zsufoltság nélkül 400 ember fért el.

* **Vulkán, Mars és a Hébe.** Van Debrecennek egy híres koresmája, a *Vulkán*, mely a Szent-Anna-utca végén esalogatja ütött-kopott címtáblájával a szomszagos járó-kelöket. *Vulkánnak* hívják a mitológiai tűz-isten nevével a koresmárosát is úgy röviden. *Vulkán* ur, a kinek polgári neve nem szorosan tartozik erre a dolgra, egy *Hébet* alkalmazott a koresmájában, a ki a Zsuzsi névre hallgatott s szíves mosolylyal hordta oda mindenki asztalára a boros és pálinkás üvegeket. Zsuzsika azonban már negyedik éve, hogy a *Vulkánnal* szolgál s ez alatt az idő alatt nemcsak kimérője volt a koresmárosnak, hanem a nőtlen *Vulkán* házában, igazi hitves hiányában, a feleség szerepét is betöltötte. Telt mult az idő s a *Vulkán* szerelme sokat vesztett tüzeből a négy év alatt. *Hébe* pedig, mint a mitologia *Hébei* imádták a változatot s egy idő óta Zsuzsika bátran eldandolhatta volna *Hervé Lilijével*, hogy a *szeretője csak egy tűzér.* A család *Hébe* elpártolt *Vulkántól* s *Mars* karjai közé vetette magát. Egy tisztes helybeli tűzérral folytatott viszonyt s egy szép napon meg is szökött *Vulkántól.* Hanem a fiatal jó házból való tűzérkatona eszládjá nem jó szemmel nézte ezt a tiltott viszonyt s mindent elkövetett, hogy a szerelmében elvakult *Mars*-fiut észretérítse. Mikor pedig minden ebbéli fáradozásuk sikertelen maradt, a rendőrséghez folyamodott. A leányt azon a réven, hogy tisztes foglalkozása nincs és nem debreceni illetőségű, *Erdélyi* Pista bátyánk tegnap toloncoltatta ki a városból.

* **Ellenőrzési szemle.** Tegnap kezdődtek meg a népfelkelő ellenőrzési szemlék Debrecenben a Pavillon laktanyában. Az első nap eredménye egyáltalán nem kielégítő, miután mindössze 48 helybeli és 23 vidéki népfelkelő jelentkezett. — A szemlére kötelezettek figyelmeztetjük a jelentkezésre, miután ennek elmulasztása esetén szigorú büntetésben fognak részesülni.

* **A Mátyás-ünnep és a Gotterhalte.** A kolozsvári *Ujság* írja a következő sorokat: A debreceni nagy népgyűlésen megjelent függetlenségi párti képviselők között élénken tárgyalták az október 12-iki Mátyás-szobor leleplezési ünnepélyt s így a többek között szóba került a Gotterhalte is. A nézetek természetesen igen megoszlottak, hogy vajjon a *Gotterhaltet* a vagy a *Himnusz* fogja-e a zenekar rázendíteni József királyi hercegnek, a király képviselőjének fogadtatásakor. A többség természetesen nem hitt a Gotterhalte mellőzésében. Ekkor előállt *Nessy* Pál s kijelentette, hogy a mint szóvá tette az országgházban a kolozsvári háziezred zászlójának címerkérdését, úgy most is mindent el fog követni a Gotterhalte eljátszásának megakadályozására s lapunk tudósítójához fordulva kijelentette, hogy számos országgyűlési képviselőtársával fog részt venni a szobor-leleplezési ünnepélyen s ha a zenekar rázendít a Gotterhalterre, olyan ellentüntetést fog rendezni, hogy a közönség egyet-

len akkordját sem fogja hallani a gyűlölten Gotterhaltenak.

* **A pozsonyi kiállítás — deficitje.** Tegnap rekesztették be a pozsonyi mezőgazdasági kiállítást, melynek ezen az utolsó napon még a Bécsből a tanácskozás után visszatérő magyar miniszterek voltak vendégei és ezzel méltó befejezést ért a szép *erkölcsi* sikerrel dícsérvő kiállítás, melynek anyagi sikere annál kedvezőtlenebb. Nagy előkészületeket tettek az idegenek fogadására és e célból nagyobb befektetéseket is eszközöltek, ámde az idegenek — *elmaradtak.* Naponkint 6000 idegen, a gazdasági egyesületek által vezetett látogatóra számítottak. Ehelyett jött 5—600. Így sok magánvállalkozó belebukik a pozsonyi kiállításba, de a városnak is vagy 40,000 korona deficitet okoz a széles keretekre fektetett kiállítás.

* **Öngyilkosság.** *Sinay* Sándor 43 éves napszámos ev. ref. vallású, vendég utca 68 szám alatti lakos tegnap este a fáskamarában felakasztotta magát. Mire észrevették tettét már halott volt. Dr. *Balkányi* Emil beszállította a közközházba. Az öngyilkosnak felesége és gyerkei voltak. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

* **A vörheny-szérum.** A karlsbadi nemzetközi orvosi kongresszus emlékét maradandóvá teszi dr. Moser Pál fiatal bécsi orvosnak az a fölölvasása, melyet az általa föltalált vörheny szérumról tartott. Ez a szinte *világraszóló fölfedezés* a legelőkelőbb szakférfiak szerint a szérum-therapia mezejét rendkívül fontos és becses eredménnyel gazdagította. Ha a szérummal, mely vörhenyben megbetegedett gyermekek véréből vett streptokokkusból készül, a megbetegedett gyermeket idejekorán beoltják, szinte bizonyos az életbenmaradás. Körber miniszterelnök belátván e fölfedezés rendkívüli fontosságát a gyermekgyógyászatra — nyomban tízezer korona külön segélyt utalványozott a bécsi sorotherapiai intézetnek, hogy a vörheny-szérumot elegendő mennyiségben előállíthassa.

* **Fonográf egy megyei gyűlésen.** Temesvárt október 6-án tartják meg a megyei őszi közgyűlést, melyen tárgyalni fogják azokat a vádakat, a miket dr. *Lendl* Adolf orsz. képviselő emelt a vármegye közigazgatása ellen. A képviselő ezuttal azon az amerikai ötleten töri a fejét, nem lehetne-e a közgyűlési teremben fonográfot elhelyezni, amely az ott elhangzó vitát megörökítse. Ez mindenestre furcsa újítás lesz a zajos közgyűléseken történő megörökítésére. Reméljük azonban, hogy a képviselő ur nem fogja belépő díj mellett bemutatni Budapesten a temesi háborút.

* **Katonai utóállítás** lesz e hó 5-én *Könyves* Tóth Kálmán elnöklete alatt a *Korona* vendéglő nagytermében, amelyre eddig 5 hadkötelet jelentettek be előállításra.

* **Rendőr akart lenni.** Dülöngélő, mámoros, borközi állapotban levő magyart tuszkolt a tekintetes kapitány ur elé az egyik rendőr s megteszi illendően a jelentést:

— Jelentem alásan, bekisértem ezt az embert, mert botrányos dolgot művelt az után. Figyelmeztettem, hogy nem szabad, de azért mégis úgy ordított, mint a sakál.

A kapitány kérdőre vonta ezért a magyart:

— Nos, mondja, igaz-e?

A borközi ember ravaszul hunyorított egyet szemével a rendőr felé, a ki bekisérte, azután dutyi ide, dutyi oda, egész kedélyesen válaszolta:

— Hát igaz, kérem. De csak a hangomat próbálgattam, hogy tudok-e kiabálni, mert rendőr akarnék lenni! . . .

* **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalnál tegnap két halálesetet jelentettek be. Ezek Kovács Juliánna ev. ref. 5 éves, Kálmán Bálint ev. ref. 14 éves.

* **Az ujság mint ráadás.** Új és egészen eredeti ötletéről értesíti egy magdeburgi pékmester vevőit. Kőrlevélben tudatja vásárlóival és a nagyérdemű közönséggel, hogy mindenkinek, ki reggelenként 15 fillérért süteményt vásárol nála, egy ottani napilap aznap reggeli számát adja — *ráadásul!*

* **Ezer korona egy sajtóhibáért.** Elérhetetlen célt tűzött ki maga elé egy glasgowi kiadócég. Egy könyvet akart ugyanis a könyvpiacra hozni, a mely nyomdailag tökéletes legyen, vagyis teljesen mentes a sajtóhibáktól. Hat tökéletesen jártas korrektort szerződtek a munkához, a kik órákon keresztül javítottak egy-egy oldalt. Akkor aztán a levonatokat nyilvánosan kifüggesztették s ezer korona volt ígérve annak, a ki egy hibát fölfelez, de senki sem talált egyetlen sajtóhibát. A mikor a könyv megjelent — öt sajtóhiba volt benne.

* **Szélnek eresztett cigányok.** Említettük tegnap, hogy 40 cigányt fogott el a rendőrség, a kiket rablás gyanúja miatt tegnap haligattak ki a rendőrségen. — *Orosz László* r. fogalmazónak ugyancsak sok munkát adott, míg a 40 cigányt egytől-egyig kihallgatta. Természetesen tagadtak mindent a cigányok, úgy hogy bizonyítékok hiánya miatt szélnek is kellett ereszteni a cigány karavánt.

x **Dr. Winkler Jenő.** Egyetemes orvos tudor, *fogorvos.* Kossuth-utca 26. Fogad naponta délelőtt 10—12-ig; délután fél 3—5-ig. Minden *kedden* délben 12—1 óráig szegénysorsu fogbetegeknek ingyen rendelés.

x **Hölgyek érdekében!** Nagymaradék vásár! Legfinomabb és legdivatosabb női ruhakelmék az őszi és téli idényre, ugyszinte blous selymek, gyapjú és pamut flanelek feltűnő olesó árban **Mezey Gyulánál** Piacz-u. 42. Biedermann ház Nagy pénz megtakarítás!

KÖZIGAZGATÁS.

× **Megyei és városi közigazgatás.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága e hó 13-án, Debrecen város közigazgatási bizottsága pedig e hó 6-án tartulést. Mindkét ülésen *Puky Gyula* főispán fog elnökölni s az egyes szakreferensek terjesztik be a múlt szeptember hó közigazgatási életére vonatkozó jelentésüket.

× **A városi közgyűlés.** A város őszi közgyűlésének határnapját a főispán eleinte szeptember utolsó napjára tervezte. Mivel azonban a város 1903-iki költségvetésének kiadási tételeit a felügyelő-bizottság s ennek nyomán a két illetékes-bizottság részletes tárgyalások után iparkodott apasztani s közbejött a városi szervezet szabályainak alapos átvizsgálása is: a közgyűlés napját el kellett halasztani. Az volt a terv, hogy a közgyűlés október 13-án legyen. Azonban ekkor kezdődik a debreceni nagy vásár. Továbbá a tanács is hosszasan kíván foglalkozni a pótdadó minél nagyobb

apasztásának közérdekű kérdésével. Mindezeknél fogva illetékes helyről azt az értesítést kaptuk, hogy a városi közgyűlés csak október második felében, az őszi nagyvásár után lesz.

EGYHÁZ és ISKOLA.

A Jogász Segítő Egyesület elnöke. Tegnap volt a főiskolában a segítő egyesületi elnök választás, melyet szenvedelmes korteskedés előzött meg. Két párt küzdött jelöltje érdekében: *Milotay* István pártja s az *Ozory* Istváné. Az utóbbi győzött s így a Jogász Egyesület elnökévé *Ozory* Istvánt választották meg. A többi tisztviselő választására nem került sor; mert a győztes párt örömének kitörése oly zajos volt, hogy dr. *Bartha Béla* tanár a gyűlést feloszlatta.

Esti szaktanfolyam. A Kereskedőtársulat a felső kereskedelmi iskolával kapcsolatban felnőttek részére esti szaktanfolyamot tart fenn, a melyen kereskedelmi alapismeretek és levelezés, kereskedelmi számtan és kereskedelmi kettős könyvvitel a tanítás tárgya. Az előadások a hét négy estjén, u. m.: hétfőn, kedden, csütörtökön és szombaton mindenkor két óráig, még pedig 8—10 ó. tartatnak. A tanítás, a karácsonyi és husvétii szünetet nem tekintve, *október hó 15-étől április hó végéig tart.* A tandíj az egész időre 40 korona. A tanfolyam elvégzésével a hallgatók *szakvizsgálatra* jelentkezhetnek. Ennek külön díja 20 korona. Beiratkozhatni okt. 2-15. napjain a felső kereskedelmi iskola igazgatóságánál naponként délelőtt 11—12 óráig és délután 5—6 óráig. A beírás alkalmával az egész 40 korona tandíj fizetendő be.

A Kézügyesilest fejlesztő egyesület tanműhelyében (a kereskedelmi akadémia épületében) a karton-munka és agyagmintázás tanítása szeptember hónap folyamán kezdetét vette, ahol is hetenként kétszer és pedig szerdán délután 3 óráig 5-ig elemi és polgári iskolai növendékek nyernek oktatást mindegyik szakban. Az agyagmintázást *Tóth András* szobrász, a karton-munkát *Simon István* ev. ref. tanító tanítja. Érdeklődők szívesen láttatnak.

A pozsonyi jogakadémiában évről-évre szaporodik a hallgatók száma. Az idén már 251-re rug. Elsőéves 85, másodikéves 82, harmadéves 47 és negyedéves 36 van.

EGYLET.

A Kereskedő Ifjak Társulatának Dalköre e hó 5-én, vasárnap este tartja dalestélyét az Arany Bika disztermében. A dalkör tagjai serényen próbáznak, hogy az érdeklődők műigényeit minél jobban kielégíthessék. A mint értesülünk, városunk több előkelő családja készül erre a sikerültnek ígérkező estélyre. A meghívókat már szétküldték és ha valaki tévedésből nem kapott, szíveskedjék *Szűcs Gusztáv* jegyzőhöz fordulni, ki felvilágosítást is készséggel nyújt naponta d. e. 8—9-ig, d. u. 6—7-ig a Társulat helyiségében. (Piac utca 45. I. emelet.)

A debreceni zsidó szent egylet október hó 5. napján, vasárnap délután 3 óráig tartja a zsidó hitközség iskolai tanácstermében közgyűlését, melyen az alapszabályok módosítását tárgyalják.

I R O D A L O M.

(*) **Ujságkiadók lapja.** Most jelent meg az ujságkiadók országos szövetsége hivatalos lapjának legújabb száma érdekes, gazdag tartalommal. Az Ujságkiadók Lapját *Rábel László* kartársunk, a szövetség titkára és *Lenkei Zsigmond*, a szövetség jegyzője szerkesztik. A díszes lap okos cikket közöl az ujságzállítás tarifájáról és sok becses adatot halmoz össze, ami nemcsak az ujságkiadókat, de a nagy közönséget is érdekli.

S Z I N H Á Z.

Színházi műsor:

- Okt. 2. Lotti ezredesei.
- Okt. 3. X. asszony, bohózat. Itt először.
- Okt. 4. X. asszony.
- Okt. 5. Délután: A lengyel zsidó. Este Flórika szerelme, népszínmű. Itt először.
- Okt. 6. Kuruc Feja Dávid.

— (Lotti ezredesei.) Az igazi művészetből nem lehet megélni! — ezt mondja a dalesarnokok cífrájának szobacicája a *Lotti ezredesei* című léha énekes bohózatban. Ez az üzletelvű kijelentés jellemzi legjobban a darabot is, meg az egész tegnapi estét. Igazán szomorú, hogy közvetlenül az igazgató ünnepies fogadalmá után a legelső énekes előadás ily teljesen értéktelen silányság. Hallom a mentegetőzést: ez kell ma a közönségnek! csak ilyen darabok csinálnak teli házat! Ha ez igaz lenne, a közönség izlésének ekkora elromlásától szánakozva köllene elfordulni. De még ha igaz lenne is, a színészet hivatásának olyan irányu felfogása, melyet *Makó Lajos* előljáró beszédeiben a *becsületes* szóval jellemzett, azt tenné a színész kötelességévé, hogy szembeálljon a csenevész közizléssel. Azonban istennek hála, nem igaz, a mit a közönségre ráfognak. Legalább tegnap azt láthatta ki-ki a debreceni színházban, hogy a páholyok és a földszint művelt közönsége ridegen elzárkózott a cirkuszi mutatványok komédiája elől és csak éretlen sihederek röheje jutalmazta a test izetlen riszálásának, a szoknya örökös lengetésének, az érzékies szemérmelenségnek olesó látványosságát. A darabról magáról nem érdemes írni. Olyan, mint a többi effajta bohózat. Egy Lotti nevű dalesarnoki színésznek annyi a kedvese, hogy se szeri se száma. Egy piskótagyáros meg egy szabó azzal is elhódítják svájci nyaralása közben egy fekete bőrű imádójától, hogy skót ezredesi ruhát öltenek. Ebből keletkezik a móka s mivelhogy egy daltársulati vállalkozó éppen látni akarja, hát a hölgyecske a *Fregoli*-számokban mutogatja erkölce, hangja és ruhája feslettségét. A mi egyéb zenebona, lótás-futás történi, az mind e körül forog. Azt hiszem, elméltőztatik hinni, hogy az efféle énekes badarság nem lehet alkalmas az énekes személyzet, legkevésbé a kar bemutatására. Két mulatságos figurája a darabnak a két alezredes. Ezek egyikében

Krémer Jenő nagy örömet szerzett azoknak, akik öt jó hét esztendő óta nem látták. Fejlődött, finomodott, olyan művészi tulajdonságokat szerzett, hogy még kellemetlen hangjával is megbarátkozik az ember játéka, színezése, ötletes alakítása kedvéért. A másik árnyéka se volt a budapesti mintának, Sziklai Kornélnak. Lotti szerepét *Felhő Rózsi* adta. A kisasszony egészen olyan, a minők a mostani énekes léhaságok elsőrendű csillagai általában. Nagy lelki gyönyörűséggel használja a ríktő színeket, minden egyértelmű pikantériára az urak felé kaesint, ujjahegyével érzékesiklandozó módon csipkedti föl azt a semmit, a mit ruhának nevezhet rajta a merész képzelet; és különös előszeretettel fordítja a látócső elé azt a részét, amelyet ez az ugynevezett divatos izléstelenység hureolt be a kankán dözsölő helyeiről a muzsa szent csarnokába. Az ember mikor ezt látja, önkéntelenül a cirkuszok ütemre lépkedő paripáira gondol. Az igazgató ur, mindegy! ha Renz, ha Sidoli, ha Carré, ha Wulf, elővezeti a magasabb iskola szabályai szerint idomított pejt vagy sárgát és hopplá! reng a tapstól a ház. Olyan egyformák ezek a cirkuszi clouk, akár csak két tojás. A tegnapi est legkedvesebb jelenségéhez egy szerepváltozás révén jutottunk. *Püspöki Róza* vette át a komorna szerepét. Csinos szinpad alak, jól beszél, kerüli a mostani fogásokat. A jó öreg *Püspöki* lánya, azé a *Püspökié*, aki oly zamatos magyar alakokat teremtett ezen a szinpadon. Vajjon nem sirt-e titokban az apa, hogy ma ilyen darabokban játszik a lánya?

— **(Tiszta magyar műsor.)** Győrött *Balla Kálmán* a nagyra törekvő jeles igazgató tegnap nyitotta meg a színházat. Fölötte érdekes és jellemző, hogy az első hét műsorán csupa eredeti mű szerepel, még pedig valamennyi estén *Herczeg Ferenc* egy-egy darabja. Ime a műsor: Szerdán: Balatoni rege, csütörtökön Három testőr, pénteken Dolovai nábob leánya, szombaton *Első vihar*, vasárnap Gyurkovics leányok. Üdvözljük a derék igazgatót. Így lehet és így kell szolgálni a magyar költészetet a szinpadon!

— **(Mit kívánunk a színháztól?)** Erre a kérdésre a szegedi színház megnyitása alkalmából a *Szegedi Napló* fölötte tartalmas beavató cikkében a többi közt íme ezt feleli:

Jó, változatos műsor mellett gondos készültségű, nemes becsvágyról tanuskodó előadásokat kívánunk. Helyes és célszerű szerepeltetését a meglevő erőknél, személyi kultusz nélkül. Mindenkit a maga tehetségénél fogva megillető helyére állítson a művezetés és mindenkitől szerep, szinpad, és közönség iránti tiszteletet követeljen. Kultuszt csak egyet engedünk meg, azt, amely a közönség igényeinek kielégítését célozza. A műsor ölelje föl a régi és újabbkori színházi irodalom jelesebb termékeit, a mételeyező darabok kivételével, mert a közönséggel együtt mi is a tisztaság, az esztétikai szép hajlékának kívánjuk látni a színházat, ahova sarat és dudvát behordani nem szabad.

A szereplő színészekről becsvágyat, lelkesedést várunk. Ne legyen olyan kis szerep, amit képességükre méltatlannak tartanak, se oly nagy szerep, amit ábrázolni fáradságosnak találnak. Nemes buzgalommal álljanak a saját ügyük szolgálatába és apostolai legyenek az írónak, ne pedig szolgálói és szereplésükben juttassák kifejezésre azt a kívánatos ténytet, hogy foglalkozásukban a kenyérkereseten kívül magasabb szempontok, a művészet iránt való oltahatatlan vágyakozás is vezeti őket működésükben.

Ebből is látható, hogy az ország minden nevezetesebb városában megindult a harc, az irtó hadjárat a színházi izlésteleniségek ellen s a közvélemény egyre erősebben követeli a kufár szellem kikorbácsolását a színházból.

TAVIRATOK.

A kiegyezési tárgyalások.

Bécs, október 1. (*Saját tudósítónk távirata.*) A kiegyezési tárgyalások döntő stádiumba jutottak. Ma egész nap tartottak a tanácskozások, melyek a holnapot is igénybe veszik még. A tárgyalások sulypontja tegnapelőtt óta a király dolgozó szobájában van. Eddig nem sikerült a véleményeltéréseket kiegyenlíteni. *Szell* Kálmán miniszterelnök ma teljes egy órát időzött a királynál, a honnan a magyar minisztériumba hajtatott és magyar miniszter társaival haladéktalanul tanácskozásra vonult vissza. A király teljesen lemondott a többször elhalasztott udvari vadászatokról. A helyzet itteni körök felfogása szerint válságos.

Zola Emil halála.

Párizs, okt. 1. (*Saját tudósítónk távirata.*) Zolát egyházi szertartás nélkül fogják eltemetni. Temetése pénteken lesz.

Párizs, okt. 1. (*Saját tudósítónk távirata.*) A nacionalisták között nagy elkeseredést szült az a hír, hogy Zolát katonai pompával fogják temetni. A Gaulois hihetetlennek mondja, hogy katonák fogják vinni Zola tetemét, aki élete alkonyán a hadsereg ellensége volt. A Libre Parole és Tribune Française azt állítja, hogy az emberi jogok védelmére alakult liga a temetésen nagy Dreyfustüntetést fog rendezni. Párizs lakossága ilyen kihívásra megtalálja majd a kellő feleletet. A szocialista lapok azt írják, hogy sok munkásegylet elhatározta, hogy Zola temetésén tömegesen jelenik meg s azért a temetés csak vasárnap lesz.

Párizs, okt. 1. Zoláné állapota tegnap még nagyon komoly volt. Aligha fogják neki megengedni, hogy a temetés napja előtt megnézze férje tetemét. Végrendelelet eddig nem találtak, de azért azt hiszik, hogy van végrendelelet. A Petit Journal szerint Zola még lélegzett, mikor a cselédség hálószobájába jött, de egy teljes óra telt bele, míg orvost találtak. Mire az orvos odajött, Zola már halott volt. Az Echo de Paris szerint a kamara többségének több tagja nemzeti temetést fog indítványozni Zola számára

A mai minisztertanács valószínűleg foglalkozni fog ezzel a kérdéssel. Az Aurore azt kívánja, hogy Zolát a *Pantheonban* temessék el. A lapok megerősítik azt a hírt, hogy Dreyfus családjával el akar jönni Zola temetésére.

Budapest, okt. 1. (*Saját tudósítónk távirata.*) Jókai Mór a következő részvétlétáviratot intézte Zola Emil feleségéhez: Asszonyom, fogadja legmélyebb részvétem nyilvánítását. Engedje meg, hogy osztozzam fájdalmában ama mezenrendítő szerencsétlenség felett, mely lángeszű férjét érte. Megmérhetetlen veszteség ez az egész irodalomra, gyász az összes művelt világra. Isten adjon önnek legmagasabb vigasztalást, teljes felgyógyulást minden bajból.

Elítelt zágrábi tüntetők.

Zágráb, október 1. (*Saját tudósítónk távirata.*) Ma délelőtt 11 órakor a legutóbbi zavargásokból kifolyólag 18 vádlott ügyében hirdették ki az ítéletet. Az ítélet szerint a bíróság 3 embert 1—1 évi, 5 embert 8—8 havi, 3 embert 6—6 havi és 1 embert 1 havi sulyos börtönnel ítélte. Négy vádlottat felmentettek. Holnap kezd meg a bírósága tárgyalást Frank joghalgató ügyében. A tárgyalás nagyon érdekesnek ígérkezik.

Öngyilkosság árverésen.

Temesvár, október 1. (*Saját tudósítónk távirata.*) Gaup Ferenc ország-szerte ismert malomépítő ma, miatlatt vagyonát árverezték, agyonlötöte magát. Rögtön meghalt.

Az 1854. államsorsjegyek húzása.

Bécs, október 1. (*Saját tudósítónk távirata.*) Az 1854-iki államsorsjegyek mai nyereményhúzásán a 63,000 koronás főnyeremény a 498 sor. 21 sz., a 10,500 koronás második nyeremény az 1936 sor 18 sz. nyerte meg. 4200—4200 koronát nyertek a 180 sor. 26 sz., 622 sor. 36 sz., 929 sor. 26 sz., 1722 sor. 24 sz., és 3978 sor. 20 számú sorsjegyek. 2100—2100 koronát nyertek a 622 sor. 24 sz., 2180 sor. 15 sz., 3052 sor. 17 sz., 3440 sor. 19 sz., és 3444 sor. 41 számú sorsjegyek.

A berlini vámtarifa.

Berlin, október 1. (*Saját tudósítónk távirata.*) A vámtarifa bizottság mai ülésén fentartotta a szarvasmarha minimális vámtarifa tárgyában hozott határozatát.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 30. (*Saját tudósítónk távirata.*) Déli zárlat. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 22,000 métermázsza került forgalomba két és fél fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanevek változatlanok. Idő: borús.

Buza októberre	6.94—95.
" " " " " " " "	7.15—16.
Rozs októberre	6.17—19.
" " " " " " " "	6.29—30.
Zab októberre	5.61—63.
" " " " " " " "	5.90—91.
Tengeri szeptemberre	0.00—00.
" " " " " " " "	5.52—53.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Vétkes bukás.** Kovács Antalnak ezelőtt 6—7 évvel virágzó kereskedése volt a Kossuth utcán. Rossz üzletmenet folytán azonban fizetése képtelen lett s 1896 július 15-én meg is nyitották a csődöt ellene. A csődötömben azután a könyvek átvizsgálásakor 35609 korona 42 fillér vagyohiányt találtak. Ezen ösz-

szegről ugyanis Kovács nem tudott felvilágosítást adni. A tegnapi tárgyaláson már csak pár tanut hallgattak ki, mert a többi már előzőleg tett vallomást. A bizonyító eljárás befejezése után Dr. Udvarhelyi kir. alügyész mondta el hosszú vádbeszédét. A vádlottat Dr. Bakonyi Samu védte. A királyi törvényszék az ítéletet féltíz órákor hirdeti ki.

Regénycsarnok.

A szép színésznő.

A Szabadság számára írta: Rudnyánszky Gyula.
Folytatás. 6.

Tapsolókat és piszegőket bérelt; sőt olyasmi is forgott a fejében, hogy kifütyülteti és vöröshagymával dobáltatta meg vetélytársnőjét, mint Olaszországban szokás.

A város társaséletét egészen hadi lábra állította ez a két előadás. A közönség két pártra szakadt és valóságos ostrom alá fogta egymást a két párt. Korteskedtek, vitakoztak szenvedélyesen összezdültek a fölött, hogy Rózsa Szilvia lesz-e jobb Harriet vagy Mezei Klára?

Annyi bizonyos, hogy Klárának nagyobb lelkesebb pártja volt, Szilvia akkor már igen maga ellen zudította a közvéleményt. Ezt a százejű szörnyeteket pedig, különösen a színésznőnek, figyelembe kell venni. De leginkább az asszonyok a szó szoros értelmében fölláztak ellene. A férfiak nagy része szintén ellene zudult: a kiket tudniillik mellőzött, elhanyagolt. De azért mégis sokan rajogtak érte. Azt hitték hozzá, hogyan kell a férfiakat elbolondítani. Működő Simon a színügyi bizottság elnöke, például határozottan lánczát tőtt érdekében. Az igaz, hogy ebben a dologban Működő ur a kétkulacsos szerepét játszotta. Mert viszont Mezei Klára mellett is szenvedélyesen kardoskodott.

De a verseny aztán mégis a Rózsa Szilvia teljes bukásával végződött. Néhányan tapsolni akartak mikor a szinpadra lépett, de a kísérletet dühös püsszegés folytatta el. Mezei Klára pedig valóságos rohammal vette be a közönség szívét.

Másnap aztán, mikor a szép fiatal színésznő Molly után Harrietet énekelte, leírhatlan jelenetek következtek. A leányt esodálatos ihlet szállotta meg. Gyönyörűen énekelt, igazi művésznő volt ez este, tüneményes, nagy művésznő. A jámbor kisvárosi közönség szinte megdöbönt, midőn ezt az istenadta művészetet a maga egész nagyságában és oly közelről élvezhette. Nem volt abban semmi fogás, semmi hatásadás, semmi idegen eszköz: maga a szeplőtelen, valódi művészet bűvölt meg a színházban mindenkit.

A közönség felugrált és tombolt. A nők kendőket lobogtattak és virágokat szórtak Klára felé; a férfiak pedig csapatostul rohantak a szinpadra és körülfogták a szép színésznőt.

— Isteni!
— Remek!
— Föülmulhatatlan!
— Engedje, hogy a kisujja hegyét megcsókolhassam!
— Csak a ruhálya szegélyét érintessem!

Klára elkábult a tömjénezéstől.
— Szép művésznő, üdvözítsen egyetlen mosolyával!

— Imádott Klára, hadd iszom egyszer a cipőjéből, ez a cipő lesz az én üdvösségem kelyhe!

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma, csütörtökön, október 2-án

este 7 $\frac{1}{2}$ órákor:

Lotti ezredesei.

Énekes bohózat 2 felvonásban.

SZEMÉLYEK.

Tom Daventry, piskóta gyáros	Nagy Dezső.
Harriet, felesége	Havasi Szidi.
John Dickson, szabó	Krémer Jenő.
Kitty, felesége	Krémerné.
Ramajanah, rájah	Szilágyi Aladár.
Lotti, dallesarnok-színésznő	Felhő Rózsá.
Barley, egy Tarka-Szinpad igazgatója	Sebestyén Géza.
Fox tábornok	Farkas Béla.
Elsie, Lotti szobaleánya	Csige Ilonka.

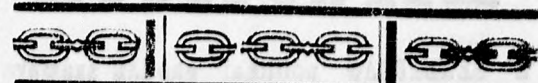
Holnap, pénteken:

Itt először

X. asszony.

Bohózat 3 felvonásban.

Gyermekeknek és felnőtteknek
a hasmenést gyorsan és biztosan megszünteti a
SZTRAKA-féle
tannin-csokoládé.
Egy drb. 40 fill.
Kapható minden gyógyszerárban.

335. szám.

Az ISTVÁN gőzmalom-társulat

ÖRLEMÉNYEINEK

ÁRJEGYZÉKE

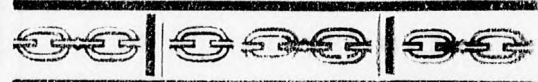
az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános malomgyűlésen megállapított s 1887. jun. 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokra vonatkozó egyezmények szerint.

Szám	Kötelezettség és engedmény nélkül, készpénzfizetés mellett. Zsákkal együtt	100 kiló		Zsákonként a 80 kilogr.
		kor	fill	
A.	Asztali dara nagyszemű	27	60	—
B.	„ aprószemű	26	60	—
0.	Királyliszt	26	60	—
1.	Lángliszt kivonat	25	80	—
2.	Elsőrendű zsemlyeliszt	25	20	—
3.	Zsemlyeliszt	24	20	—
4.	Elsőrendű kenyérliszt	23	80	—
5.	Közép kenyérliszt	22	60	—
6.	Kenyérliszt	21	60	—
7.	Barna kenyérliszt zsákkal	19	60	—
7 $\frac{1}{2}$	„ „ II.	15	60	—
8.	Takarmányliszt	11	60	—
11.	Finom korpa zsákkal	8	60	—
11.	„ „ zsák nélkül	8	20	—
12.	Durva korpa zsákkal	8	80	—
12.	„ „ zsák nélkül	8	40	—
	Csírke buza zsák nélkül	7	—	—

A zsákok súlytartalma, — tetsulyt tisztasulynak véve;

A. B. 0—6. számig 85 kiló.
7. és 8. szám 70 „
11. 12. 50 „

Debreczen, 1902. október 2.

Fernolendit

A világon legjobb lábbeli fényesítő és fénycrém világos lábbeliknek mely kiváló szép fényt és tartósságot ad a bőrnek. Elhasznált pecsétetes sárga vagy barna bőrnek a

Lyosin egészen új fényt ad

Alapított 1832. Gyári raktár Bécs, I. Schnlerstrasse 21. Mindenütt kapható.

NOVAK FERENCZ

vésnök és zománczó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület, szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás jelvények, diszítések, érmek és kiöntetéseik tekintetében arany, ezüst és bronzból, kerékpárosok, evezősök, vitorlások, athleták, lövészek, tornászok dalárok, vadászok, veteránok, tűzoltók, stb. számára.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek mindenüvé. Elsőrendű ajánlatok.

Hirdetések

a SZABADSÁG politikai napilap számára

jutányos áron

felvételnek.

Megérkeztek
a legújabb
női ruhaszövetek,
Francia flanelek,
mosó velezek,
szőnyegek

Donogán és Somossy
Kunz József és Társa utócai.

Vászon készfahernemű raktárába.
Debreczen, Kistemplom-bazár.

Huszmillió korona kölesön.

Törlesztési kölesönökre kiadó, olcsó kamát mellett, (töketörlesztés és kamat 475%) az érték 3/4 részéig, csak földbirtokra. Nagyobb kamatozású kölesönök olcsóbb kamatozásuakra konvertáltak.

Lövy Antal
Budapest, VII.
István-ter 6. szám.

Olcsóbb, mint bárhol!

Pásztor Gyula és Társa

vas-, szerszám- és rézárú-kereskedése.
DEBRECZEN. — CSAPO-UTCZA,
Bank-ház.

A nagyközönség szives figyelmét van szerencsénk felhívni vas-, acél- és rézárú-kereskedésünkre Debreczen, Csapó-utca elején.

Gazdasági eszközök: Lánccsok (Sack) ekék, mindenféle ekereszek és kézi szerszámok. Vasboronák, lánccsok. Angol gépszij és gépfelszerelések.

Hartartási cikkek: Takarék tüzhelyek, kályhák, konyhaedények, solingeni evő szerek, ollók és zsebkések. Épület és butor vasalások. Műszerek minden kézműves számára mérsékelt árak mellett.

Épület vasgerendák: falkötő vasak és fedellemezek külön ajánlat szerint.

Vadászati kellőkek: Vadászfegyverek, revolverek és töltények, ugy szinte mindenféle hozzávaló felszerelések igen jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek

1 Ko. lemez konyha edény 65 kr.

1 Ko. lemez konyha edény 65 kr.

TÓTH GYULA

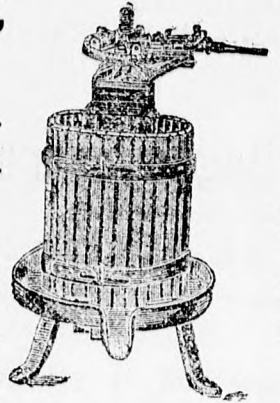
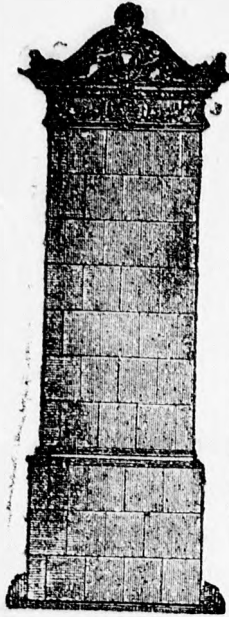
vaskereskedő DEBRECZEN,

Piac és Kossuth-utca sarkán.

Ajánlja dus raktárát: vas, szerszám, épületvasalásházi-, kerti és konyha felszerelésekben.

Hatvan-u. 2. sz. a. raktáramban

nagy választék magyar és budveiszi gyártmányu porcellán kályhákban, valamint első minőségű vasbutorok, fürdőkádak, jégszekrények és fényezett fémárak.

Szolid kiszolgálás. — Jutányos árak.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész-féle balzsam

Közegészségügyi hatóságilag megvizsgálva és véleményezve.

A palack felszerelése a kereskedelmi törvény védjegy oltalmába részesül.

Ezen balzsam ugy belsőleg, mint külsőleg használ és pedig: 1. még eddig el nem ért hatású gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeinél, enyhíti a hurutot, csillapítja a kihányást, eltávolítja a fájó köhögést és idült fájdalmakat is gyógyít. 2. Kiválóan használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és Minden nyakbetegségeknél stb. 3. Teljesen eltávolít minden lázt. 4. Meglépően gyógyítja a gyomorgörcsöket, kólikát és szaggatásokat. 5. A könnyű székelést elősegíti és a vért valamint a vesét tisztítja eltávolítja a lépkört, a buskomorságot, elősegíti az étvágyat és emésztést. 6. Kiválóan használ fogfájásoknál, odvas fogaknál megszünteti a szájbüzt, minden fog- és szájbetegségeknél, eltávolítja a felbőgést. 7. Kiválóan használ külsőleg, mint csodagyógyszer minden sebeknél, égéseknél, fagyott tagokra, megszünteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fülbajt stb.

Figyeljünk mindig pontosan a fenti zöld angyal védjegyre!

Hamisításoktól legjobban megóvhatjuk magunkat, ha közvetlenül a gyárból rendelünk eredeti karton csomagokban. — Az osztrák-magyar birodalom bármely postaállomására küldve, 12 kis vagy 6 duplaüveg ára 4 korona. Bosznia vagy Herzegovinába 4 korona 60 fillér. Megrendelések csak a pénz előleges beküldése vagy részletfizetés mellett eszközöltetnek.

Miért szenved Ön! mikor a biztos gyógyulásra bármiféle és bármi régi sebeknél biztos kiláása van és a csaknem mindig fájdalmas és veszélyes műtéteket sőt egyes tagok levágását is kikerülhet

Thierry A. gyógyszerész százlevelű rózsabalzsamával

egyedül valódi — mely rendkívül szívóerővel bír s a sebek gyógyításában, valamint a fájdalmak egyhítésében utólrhetetlen. A valódi százlevelű rózsabalzsam használható:

A gyermekágyas nő mellbajánál, tejgyülemlésnél, mellkeményedésnél, orbáncz mindennemű sérelmek láb- vagy csontsebesülések, sebek, genyedség, dagadt lábak sőt csontszu ellen; ütes-, szurás-ló-, vágás és zuzódási sebek ellen. Használható minden idegen részek, u. m. üveg-, faszálka, homok, szilánk és tuskék eltávolítására. Mindennemű daganat, kinövés, pokolvar, ujjaképződés, sőt rákbetegség ellen, szemölcs, körömdaganat, hólyag- és feldörzsölt lábak gyógyítására. Mindennemű égési sebek, fagyott testrészek, betegeknek hosszas fekvés által támadt sebek, nyakdaganat, vértorlódás, fülzugás és a gyermekeknek előforduló kisebesedések ellen stb.; a szétküldés kizárólag az összeg előleges beküldése mellett eszközöltetik. 2 tégely, csomagolás, szállítólevél és bérmentes megküldéssel 3 kor. és 50 fil.

Számos bizonyítvány áll rendelkezésre. Figyelmeztetek mindenkit a hatástalan hamisítványok megvételétől s kérem szigorúan arra ügyelni, hogy minden tégelyen a fenti védjegy és az égne "Thierry A. őrangyal-gyógyszertára Pregradában" beleégetve kell lenni. E két gyógyító erejére nézve felülmulhatatlan szer sohase romlik meg, de sőt ellenkezőleg minél régiebbek, annál értékesebbek és hatásosabbak, nem árt nekik se a hideg, se a meleg, azért bármely időszakban használhatók. Csaknem mindig biztos sikerrel járnak, különösen mig az orvos megérkezik, természetesen soha se szabad másféle hamisításokhoz vagy sokszorosan ajánlott hatástalan és értelmetlen pótszerekhez nyulni, melyekért csak haszontalanul dobjuk ki a pénzünket, de maradjunk meg mindig e régi, kipróbált, olcsó megbízható s amellet teljesen ártalmatlan, világhírű szer mellett, melyeket minden családnál előforduló eshetőségekre mindig készletben kellene tartani. A hol a valódiság minden felsorolt jeleivel ellátva nem volna kapható, egyszerűen rendeljük közvetlenül az alábbi cím alatt:

Thierry Adolf LIMITED őrangyal-gyógyszertárától, Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Központi raktár: Budapest Török J.; Zágrábban Mittelbach S.; és Bécsben Brady C. gyógyszertárában.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.